

MISANTHROP

Meghaltam és eltemettem magamat.

Élén ragyogtam az embereknek
és minden szabad volt nekem.
Fáklya volt kezemben és mindenki
látni akart annak a fényinél
s toltak, toltak előre és előre
és én magasra tartottam
elől a sorban,

hogyan világoljak nekik.
S ők túlrohantak rajtam
s már észre sem vettenek;
s én fáklyámat begöngyölgetve,
szomorún vonultam ligetembe,
bánatosan nézván a rohanók után.
S leültem az ároknak partján,
ültem és sírtam.

S egyszerre csak visszaözlött
az ár, messze mögöttem véres feketén
fekete véresen tajtékzott az ár;
és korbácsosok jöttek, fejetlenek,
kutatták a zsilip felszakgatókat
és üldözők és üldözöttek
megemlékeztek az idők fáklyája felől,
melynek fényinél láttak engemet
és rám rohantak üldözők
és üldözöttek
és megtapostak.

Jött bűz csordája a huligánoknak
s nyelvét rám vetve rombolt fenemód,
jött a kárvallottaknak végtelen hada
s bosszúját tölté rajtam iszonyún,
jött a váltó idők patkány serege
s legázolt tetemem lépcsőül vette,
és a kárörvendők, károm vad örvendői.

De én a fáklyát meg nem tagadom,
ha köd van, ha vihar:
a fáklya szent.

Bezártam érte magamat
élő koporsóba.
Nincs lény, ki sérteni ne tudna,
nincs élet, mely el ne vegyen tőlem valamit,
órát megállítottam, ne ketyegjen,
macskám kikergettem, ne doromboljon,
lámpámat kioltottam, ne világosítson én körültem:

egyedül vagyok kimondhatatlan,
egyedül kell lennem közelíthetetlen,
egyedül végtelen:

a fáklya misanthropja: én

Egyedül, egyedül, egyedül:

mig csak el nem jön az idő
a viharok után,
a tiszta, szent Napkelte,
a Fény...

Akkor fáklyám fölemelendem
a Napig!
és beleolvadok mindenestől
a Fénybe!
s ott tűnök el; ott tűnök el
ragyogó boldogan
a halhatatlan örök fényben.

Az emberiség boldog fénykorában!

Leányfalu, 1919. december.

(A közlés időpontja: 1925. január 1.)

*

A MAGYAR ASSZONY

Hajnalban kél föl az igaz magyar asszony,
hajnalban, mert sár volt tegnap, oszt az ember

káromkodik, ha a csizma lekaparva nincs.

A magyar nő teste sovány, arca fáradott,
mozdulati lankadottak, tétovák.
Ruházata hitvány, vékony, ócska rongy;
a magyar nő soha nem költ magára,
nem telik a magyar nőnek új ruha,
sem új kötény, sem egy új fejrevaló,
még a gyerekeknek se, nem magának.
Pedig tél van és meztellábbal vagyunk,
jó volna egy kis csizma, vagy kis kabát,
de a magyar nő kunyorálni nem tud
a gazdagtól, tudja úgy sem ad, ha kér.
Szól a gazdag: "nincs galambom, nem telik,
háromszáz forint mostan egy kis cipő,
Janikámnak, Évikémnek úgy vettem,
hát muszáj megkímélni a régivel,
nézd az uram maga rongyba, fótba jár,
de hiába rosszba keressük a jót!
Hanem ezt a bőbitácskát odadom,
ha az első két szobát kisorsolod".
S a magyar nő kisorsolja csöndesen,
mert tűrő és engedelmes a magyar,
és nem vágja a gazdagnak szemibe;
hogy tíz forint ára munkát nem teszen,
hét krajcáros, haszontalan cifraszágokért.

Meg van törve a magyar nő, tudja jól,
gazdagoknak szivességet tenni jó,
úgy segít a gazdag is a szegényen,
egyszer talán...

A magyar nő munkája sosem becses,
haszontalan élete mitsem jelent;
nem törődik senki véle, nem fáj senkinek;
egyik napról másra húzza rongy magát,
gyereket szül bába nélkül jó sokat,
felneveli szájától vont falaton,
hogyan legyen a gazdagoknak olcsó minden;
néki bennük sem öröme s haszna nincs,
fáradtsága, mérge elég s ahogyan bírja: helybe áll,
soha többet fűszálat sem hoz haza.

A magyar nő a teremtés legjobban
kiuzsorázott, nyomorult férgé. Már
pici kortól kezdve másra dolgozik,

mindig másra, elesett öreg korig.
Nevetésre soha oka s kedve nincs,
hogyha nevetgél, üresen, hasa lóg;
és csak egyszer facsarodott ajakán
egy édes dal, úgy a tavasz idején;
és az is csak vesztére: a házasság
tömlöcének zárát igézte reá.

A magyar nő nem tudja, mér született,
hogy miért kell oly sokáig élnie;
s akkor boldog, hogyha szépen megdöglött;
akkor is csak mert nem hallja a szegény,
hányan zúgnak és morognak; evvel is
csak kárt tett és bosszúságot nékiek.

És hogy beszél magyarul a magyar asszony,
óh hogy beszél, minden szava csillagos,
illatos és drága gyöngy minden szava;
napkeletnek méze, íze benne van,
öntudásnak titka, lángja benne ég,
a faj örök génusza itt ragyog.
És milyen jó a magyar nő istenem,
csak ád; csak ád, tűrve, adva, engedőn,
lelke csodás bőségszaru ki nem fogy.
Ó ama szent olajkorsó, mely a fajt
ezredéve óvja, tartja, élteti,
s aki az ős turáni vért átviszi
Nyugat minden porrázúzó békején.

Hódolattal említsétek szent nevét.
Imádattal tekintsetek vissza rá:
Gazdagságnak fertőjébe süllyedett
vértagadó elfajzott rossz magyarok.

1920. január 1.

(A közlés időpontja 1924. január 1.)

*

MAGYAR FA

A rámc sodáló arcok szembefordultak,
a hódoló szemek fejszét meredeznek,
a szavazó szájak pereatot üvöltenek.

Magyarságom életalmájáról,
le akarják hámozni a magyart.

Magyarnak: alma, embernek: gyümölcs;
szabjátok; vágjátok, zúzzátok,
minél mélyebbre juttok, annál almább:
a legmélyén, a kis barna magban,
az egész terebély almafa ott van s
ágadzik, bogadzik, levedzik s
gyümölcsöz nektek.

Nyugalmukban megzavart boldogok
az Igazság tömérdeksége tövén
galyakra, levelekre, a harasztra esküsznek.
Igazság mind: igen,
de az Igazság hulló törmelékei,
árnyékában tengődő igenek.

A fa enyém, az egeket verő,
melynek ágain madarak fészkelnek
s gyümölcsén élnek. A fa enyém
s ti mindenek, övéi és evői,

én vagyok a Fa.

És létem kiterítem, jöjjetek,
gyönyörködjetek, vígadjatok,
lakmározzatok rajtam!

1920. február

*

KESERGŐ

(Querela Hungariae)

Balkarom keletre, jobbkarom nyugatra,
szegény fáradt lábaim déli sárban áznak,

megtöretett bús fejem az északi kopáron:
földre teríttettem, gázoljatok rajtam!

Nem hogy vérem hullott, nem hogy kimerültem,
nem tudatlanságomból, koldus nyomoromból;
nem gonoszságnak miá buktam el esetben,
nem éltem fogyott el: de a becsületem!

Hazugok kihazudják, gyávák kigyávulják
gazok kigázolják maguknak a dús jövőt;
csak én nem tudtam volt, soha, magam kelletni,
csak én nem vállaltam, soha, menteni magam.

Hogy fújták, hogy fújták, kígyókövet ellenem,
hogy fenték, hogy fenték előre rám fogukat:
s én jártam, sétáltam, büszke szemmel, szabadon,
nyugati szél zilálta, keleti szél cibálta hajam.

Balkarom lenyesve, szívem fölött jár a kés,
jobbkarom lekötve, mezőimre dűl a vész,
lábaim üszkösen, koponyám lékesen,
erőm, velőm, vérem fogy.

Óh, de csak fujjátok, habzsoló vad szátokkal,
csak tájékozottok a förtelmes vádakat,
vágjatok, messetek, rugjatok: ítéljetek:
van még nekem istenem!

Ki, érdemlett bűnömért szabadajtott tiktek, rám,
sok káromlásimért lakatolta le a szám,
kutyakevély magyarom, öröme is vagyon tán,
ilyen példátlanul iszonyatos elbuktán.

Háborodik elmém, forrong minden idegem,
idegenek űznek, régi volt barátaim,
kenyeremet evők, óboromat ivók,
napfényes mosolyomban akik sütkéreztenek.

Nem tudok kitörni, még nem gyúlt fel oly erőm,
csak zsoltározgatva táplálgatom haragom,
bús imádkozgatva szidom a nagy egeket,
békítem lelkemet keserves bús reménnyel.

Hogy az a nagy isten, aki engem így letett,
kiteríti mégegyszer fölöttem a tenyerét,
rám szórja tetézve régi szokott áldását,

körülönt aranyos, erőverő fényivel.

Eddig sem tettem én, eddig sem cselekedtem,
hogy törtető zsvajjal kunyoráljam kegyeit,
mér adta, ontotta, rám, ingyen volt sok javát;
minek kényeztetett, tett fölfúvzkodottá.

Vagy megérdemeltem: s akkor tovább Uristen!
vagy nem érdemeltem: s akkor minek játszottál!
Óh csakhogya én itt fekszem, megtörötten, vad kínban,
kék lángok lobognak bomladozó testemen.

Balkarom levágják, jobbkarom mardalják,
két lábam parázsba, homlokom darázsba,
de forduljon csak egyet az idők vitorlája,
úgy széthánylak tolvajok, az isten se képzele.

Álljak csak én talpra, csak még egyszer helyemen,
csak kapjam kezembe duplaélű fegyverem,
hej aki teremtett: ahogya elverem:
aki engem most gyaláz!

Nem, nem, nem! Nem, soha! Nem indulok bosszura!
Állattattam őriző: a Sötétség kapuján!
Forró szívem, véreim, glóbusok közepén
im kitárom, átölellek, kéz a kézben, jöjjetek!

Balkarom emelném, jobbkarom emelném,
lábamra pattanni, fejem meghajtani
óhajtánám igen: s lekötve, lekötve,
lerágva, gyalázva fetrengem sírhelyemen

S gyász könnytelen szemekkel a zordon népmilliók
környöskörül dühöngnek. Sorsom komor órái.
De szívemből fölszakad a tűz, a fény, a vulkán:
Vár a Jövő óh Magyar: az Embersors határtalan!

1920. február

<http://www.ekonyvkereso.net/file/00900/00989/00989.htm>